

Darinka Kladnik: *Prva ljubezen*

Bilo je leta 1958. Obiskovala sem četrti razred osnovne šole Ledina v Ljubljani. Do šole sem imela le nekaj korakov. Stanovali smo v prvem nadstropju hiše na Komenskega ulici, ki so jo pred leti podrli in tam zgradili velik blok. Stanovanje je bilo veliko in v njem veliko stanovalcev.

Tiste čase so stanovanja napolnili z več družinami. V eni sobi je stanovala županova mati, v drugi moja teta z ljubimcem, ki je ostal pri njej do konca študija. Potem jo je zapustil s pojasnilom, da si kot inženir zasluži bolj izobraženo ženo. Tretja soba je bila naša – tu smo spali: oče, mati, moj mlajši brat in jaz. Četrta soba je bila brez oken, tam so občasno prenočevali sorodniki z dežele, ki so imeli opravke v Ljubljani. Ostali so dan dva, tudi cel teden in še dlje. Oče je težko prenašal toliko ljudi na kupu, zato se je nekega dne odselil. Jaz pa sem bila raje kot doma na kotalkališču.

Kotalkališče je bilo blizu, na Čufariji. Zdaj je tam osnovna šola. V bližini te so nedolgo tega postavili novo večnadstropno moderno stavbo. Ob kotalkališču je bil manjši park, ki je segal do Slomškove in Resljeve ceste. Ta še ni pozidan. V tem parku so potekala zabavna tekmovanja. Spominjam se tekmovanja s skiroji. Ne spominjam pa se, kdaj sem se zaljubila v kotalkanje.

Pred tem sem začela drsati v Tivoliju. Imela sem drsalke, ki jih je bilo treba priviti na čevlje. Mati me je vodila tja in zmrzovala ob robu drsališča, ki je bilo približno tam, kjer je zdaj mini golf igrišče. Pa me drsanje ni navdušilo, preveč padcev je bilo in premrzlo. Zato sem se naslednjo pomlad ogrela za kotalkanje. Mati se je oddahnila, ni me več spremljala in čakala na mrazu. Na kotalkališče sem odhajala sama.

Dolgo, zelo dolgo sem prosila za kotalke. Imeli smo bolj malo denarja. Včasih ga je ob koncu meseca zmanjkalo. Tedaj si je mati sposodila denar pri teti, ki je delala v računovodstvu tovarne Indus. Mati tedaj še ni bila redno zaposlena, kak dinar je zaslužila s pospravljanjem in pranjem. Prala je vsak drugi dan v mrzli pralnici na dvorišču. Oče je bil pek, delal je v Gradišču v pekarni poleg tovarne Šumi. Domov je prihajal s svežim kruhom v roki. Po napornem delu je hitro zaspal in vstal pred kosilom.

Jedli smo v majhni kuhinji. Po kosilu je oče največkrat popravljaj star motor na dvorišču. Tega je imel raje kot vse drugo. Ko sta se oče in mati ločila, se je mati zaposlila. Bila je odlična kuharica. Kuhala je v Klubu kulturnikov za operno hišo vsak večer od šestih zvečer do dveh zjutraj, pogosto do treh, štirih. „Komando“ nad menoj in bratom je prevzela stroga

teta. Pogosto nisem smela od doma. A je bilo na balkonu okno, ki je vodilo na stopnišče. Skozenj sem nemalokrat ušla. In po vrnitvi čutila posledice udarcev po riti in hrbtu. Kotalkališče je bilo moje zatočišče. Tja sem se zatekla tudi brez kotalk in opazovala dogajanje. Ob robu kotalkališča je bil majhna lesena hišica, v njej je bilo veliko kotalk na tleh in na stenah. Mojster Stanko Bloudek je imel tu svoj kotic. Po njegovi zaslugi je nastala v Ljubljani leta 1951 prva kotalkarska betonska plošča. Bil je pionir različnih športnih aktivnosti, tudi sam izjemen športnik, tekmovalec, konstruktor znan doma in na tujem. Vsega tega ni obešal na velik zvon, bil je skromen, prijazen, nasmejan. Rad se je družil z nami in nas učil kotalkanja. Skonstruiral je svoje kotalke in kotalkal med prvimi v Ljubljani. Spominjam se ga z baretko na glavi, v pumparicah.

Moje kotalke so bile stare, a sem se jih razveselila kot da bi bile nove. Morda jih je mati dobila od Bloudka, ko mu je razložila, kako si jih želim. Tega ne vem. Bele, malce oguljene sem prvič obula in začela kotalkati. Ni mi šlo najbolje. A sem vztrajala. Kotalkanje mi je dalo svobodo. Odmaknilo me je od stanovanja polnega ljudi, od tete, ki se je pogosto jezila name in me zadržala doma z ukazom: pomij posodo, počisti sobo in podobnim. Takrat sem čutila jezo, prikrajšala me je za nekaj najljubšega. Za užitke, ki so se porajali, ko sem kotalkala. Na kotalkališču sem bila že navsezgodaj, še pred poukom. Kak ducat ali dva nas je redno prihajalo tja. Nekaj je bilo mlajših od mene, več starejših. Zjutraj nas je bilo manj, popoldne več. Po narisanih osmicah smo skušali peljati kar se da natančno. Črte so nas vodile, tudi ko smo kotalkali s hrbtom nazaj. Moja ljubezen do kotalkanja se je spremenila v strast. Težko sem prenašala dneve, ko me je vreme ali kaj drugega zadržalo doma. Bila sem kot zaljubljenici, ki ne morejo eden brez drugega.

Zimski meseci so se mi zdeli neskončni. Ko je skopnel sneg, sem komaj čakala dan, ko sem spet obula čevlje s kotalkami in stopila na kotalkališče. Hotela sem izpeljati obvezne like kar se da natančno, začela sem vaditi tudi piruete in skoke. Izbrana sem bila za tekmovanje.

Trenerka je sestavila moj program na glasbo, ki mi je ugajala. Ponavljala sem ga in zavidala vrstnicam z boljšimi kotalkami. Moje so se pogosto kvarile. Stanko Bloudek je popravljaj kotalke, tudi moje. Večkrat se je snelo kolesce, ali pa je bilo treba podmazati ležaje.

Pogrešali smo ga, ko ni več prihajal na kotalkališče. Umril je septembra leta 1959. V njegovo čast so priredili memorial ing. Stanka Bloudka in organizirali mladinsko tekmovanje v kotalkanju. Nastopila sem leta 1960 in dobila za to priložnost pravo „kotalkarsko“ obleko. Dotlej sem nosila le kratko krilce in zraven kako majico. Obleka ni bila nova, sešila jo je mamina znanka. Predelala je mamino poročno obleko petrolej zelene barve. Ko sem na

kotalkališču čakala na začetek nastopa sem se v njej počutila kot nevesta. A se nisem izkazala. Bila sem šele deveta. Mati me je tolažila: prihodnje leto boš boljša.

Moja ljubezen do kotalkanja pa se je med tem ohladila. Kar se rado zgodi v ljubezni, ki mine, ne da bi vedeli čemu. To sem kasneje spoznala še nekajkrat. Razočaranje se sčasoma razblini, spomini ostanejo. Ohranila sem fotografije nastale na kotalkališču in kotalke, ki sem jih dobila pred več kot 65 leti. Pogled nanje me spomni na prvo ljubezen in prenese v čas mladosti sredi Ljubljane. Od tlej se je marsikaj spremenilo v mestu in družbi. Izgubile so se vrednote, ki so nas povezovala – na kotalkališču in drugje. Odtujili smo se drug drugemu in pozabili na majhne radosti, ki pustijo sledi.